

Міністерство освіти Азербайджанської Республіки
Міністерство освіти і науки України

Азербайджанський архітектурно-будівельний університет
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

BUILDING INNOVATIONS – 2020

Збірник наукових праць
за матеріалами

III Міжнародної
азербайджансько-української
науково-практичної конференції

1 – 2 червня 2020 року

Баку – Полтава 2020

Скриль В.В., к.е.н., доцент

ORCID 0000-0003-4064-8146, e-mail skrilvv3333@gmail.com

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ПРОЕКТІВ

***Анотація.** Розглянуто європейську практику застосування фінансових механізмів енергозберігаючих заходів. Згруповано досвід країн ЄС щодо застосування інструментів фінансування енергоефективності. Це дало змогу окреслити традиційні та нетрадиційні групи фінансування енергозбереження в Україні. Зазначено, що в Україні зазвичай використовуються традиційні фінансові механізми енергозберігаючих проектів. Існує практика застосування і міжнародних фінансових інститутів. Останні реалізують свою діяльність з бюджетними установам або підприємствами. У найгіршому стані опинилися звичайні домогосподарства. Зазвичай вони не в змозі використовувати банківські кредити для енергозберігаючих заходів.*

***Ключові слова:** енергозбереження, європейський досвід, практика, ефективність.*

Skryl V. V. PhD (Economics)

ORCID 0000-0003-4064-8146, e-mail skrilvv3333@gmail.com

National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

EUROPEAN EXPERIENCE OF FINANCING ENERGY EFFICIENT PROJECTS

***Abstract.** The European practice of application of financial mechanisms of energy saving measures is considered. The experience of EU countries on the use of energy efficiency financing instruments is grouped. This made it possible to outline traditional and non-traditional groups of energy saving financing in Ukraine. It is noted that traditional financial mechanisms of energy saving projects are usually used in Ukraine. There is a practice of application and international financial institutions. The latter implement their activities with budgetary institutions or enterprises. Ordinary households were in the worst condition. They are usually unable to use bank loans for energy saving measures.*

***Keywords:** energy saving, European experience, practice, efficiency.*

У провідних країнах Європи на сьогодні існують різні механізми фінансування енергоефективних проектів. Так серед найбільш розповсюджених механізмів фінансування варто виділити наступні: гранти, пільгове кредитування, податкові пільги, продаж квот за механізмом Кіотського протоколу, ЕСКО, Європейські структурні та спільні фонди. В таблиці 1 згруповано інструменти фінансування енергоефективності країн ЄС. Як видно з даних таблиці найпоширенішим джерелом фінансування енергоефективних проектів є гранти та субсидії.

В Україні ж на сьогодні використовують як традиційні джерела фінансування (донорські організації, місцеві бюджети, жителі громади та бізнес) так і нетрадиційні (ЕСКО-механізм, краудфаундінг, P2P, револьверний фонд). Але варто відмітити, що найбільшими постачальниками кредитних ресурсів на енергозберігаючі проекти в Україні є міжнародні фінансові інститути. Міжнародне фінансове і технічне співробітництво з державами та міжнародними організаціями є потужним джерелом та ефективним інструментом економічного розвитку України.

Таблиця 1.

Інструменти фінансування енергоефективності – досвід країн ЄС

Країна	Гранти	Пільгове кредитування	Податкові пільги	Продаж квот за механізмом Кіотського протоколу	ЕСКО	Європейські структурні та спільні фонди
Австрія	+	+	+		+	
Бельгія	+	+	+		+	
Болгарія	+	+			+	+
Кіпр	+	+				
Чехія	+	+	+	+	+	+
Данія	+		+			
Естонія	+	+	+	+		+
Фінляндія	+	+	+			
Франція	+	+	+		+	+
Німеччина	+	+	+		+	
Греція	+	+	+			+
Угорщина	+	+		+		+
Ірландія	+		+		+	
Італія	+	+	+		+	+
Латвія	+	+	+	+	+	+
Литва	+	+	+	+	+	+
Люксембург	+	+	+			
Мальта	+	+	+		+	+
Нідерланди	+	+	+		+	
Польща	+	+		+	+	+
Португалія	+				+	+
Румунія	+	+	+		+	+
Словаччина	+	+	+			+
Словенія	+	+	+		+	+
Іспанія	+	+	+		+	
Швеція	+		+	+	+	

Гранти/Субсидії в енергоефективність є найдоступнішим та найпоширенішим інструментом фінансування енергоефективності в країнах ЄС [1]

Україна прагне ефективно використовувати весь потенціал такого співробітництва на основі взаєморозуміння та рівноправного партнерства, вироблення спільних підходів щодо пріоритетів співробітництва, спільної відповідальності та підзвітності за результати наданої допомоги, забезпечення її ефективного використання для розв'язання найгостріших соціальних і економічних проблем. Одними з таких потужних міжнародних організацій є ЄС (Європейський Союз: партнерство країн Східної Європи з охорони навколишнього середовища та енергозбереження («Е5Р»)), ЄБРР (Європейський банк реконструкції і Розвитку), (ЄІБ) Європейський інвестиційний банк, (ГЕФ) Глобальний екологічний фонд (до якого входять ЄБРР, ПРООН, ЮНЕП, ЮНІДО, МБРР), (НЕФКО) Північна екологічна фінансова корпорація, (ПІБ) Північний інвестиційний банк, (GCPF) Глобальний фонд кліматичного партнерства, (DIGH) Фонд «Голландські міжнародні гарантії для житлового фонду», Група Світового банку – (Субнаціональні фінанси від МФК та МБРР), (USAD) Світовий банк, Агентство США з міжнародного розвитку, (KfW) Німецький державний банк розвитку, (GIZ) Німецьке товариство технічного

співробітництва та інші.

Також варто зазначити, що у 2017 році було прийнято проект Закону «Про Фонд енергоефективності», метою якого є підтримка ініціатив щодо енергоефективності, впровадження інструментів стимулювання і підтримки здійснення заходів із забезпечення енергетичної ефективності будівель та енергозбереження переважно в житловому секторі з урахуванням національних планів щодо енергетичної ефективності [2]. Створення Фонду енергоефективності дало змогу Україні отримати від Європейського Союзу кошти для вирішення проблеми енергозбереження. Джерелами наповнення Фонду стали кошти з державного бюджету України та донорів.

Розповсюдженою практикою фінансування енергоефективних проектів в Україні є кредитування через банки-агенти такі, як «Ощадбанк» (програма «Ощадний дім»), «Укргазбанк» (програма «Тепла Оселя»), «Укрексімбанк» та «Приватбанк». Кабінетом міністрів України була розроблена та запроваджена програма «Теплі кредити». Згідно з нею обсяг коштів, які спрямовані на видачу населенню кредитів для придбання енергоефективних матеріалів і обладнання, в 2015 р. складав 1,57 млрд. грн., в 2016 р. – 900 млн. грн., в 2017 р. – 400 млн. грн., в 2018 р. – 400 млн. грн., і на 2019 р. – 380 млн. грн., і на 2020 р. заплановано 400 млн. грн.

Відшкодування, яке надається учасникам цієї програми, становлять:

- 20% суми кредиту (але не більше 12 тис. грн.) на придбання негазових/неелектричних котлів для фізичних осіб;
- 35% суми кредиту (але не більше 14 тис. грн.) на придбання енергоефективного обладнання/матеріалів для фізичних осіб;
- 40% суми кредиту (але не більше 14 тис. грн. в розрахунку на одну квартиру) на придбання енергоефективних матеріалів та обладнання для ОСББ (окрім домогосподарств, які отримують субсидії);
- 70% (але не більше 14 тис. грн. в розрахунку на одну квартиру) на придбання енергоефективних матеріалів та обладнання для ОСББ (тільки для домогосподарств, які отримують субсидії) [3].

Практика європейських країн свідчить про те, що використання лише технічних аспектів у вирішенні питань енергоефективності не достатньо. Важливу роль у цьому відіграють фінансові стимули. Здійснити та профінансувати самостійно енергоефективні заходи ні бюджетні установи, ні домогосподарства на сьогодні не в змозі. В Україні на сьогодні частково використовуються фінансово-економічні механізми забезпечення енергоефективних заходів. Так міжнародні організації здійснюють фінансування, але зазвичай їхніми об'єктами фінансування є або державні установи, або підприємства чи організації. Домогосподарства в цю категорію не потрапляють. У європейських країнах світу розповсюджена інша практика фінансування енергоефективних заходів. Для України ці механізми, поки що, є нерозповсюдженими, але дуже перспективними та необхідними.

Список використаних джерел

1. *Financing tools reported by Member States in their second National Energy Efficiency Plans (NEEAP), see European Commission [Electronic resource]. – Access mode: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2019/EN/C-2019-6621-F1-EN-ANNEX-I-PART>.*
2. *Про фонд енергоефективності: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2095-19>*
3. *Постанова кабінету Міністрів України № 1056 від 17.10.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1056-2011-%D0%BF>.*